№ 2. Tartus, 7. näärі-kuul 1885. IV. aastakäik.

Toimetaja ahvel:
Olewikn toimetuſele Tartus.
Ühtenuud, mill toimetaja ilta koha, iga näen leila 12—1.

Enleb iga esmaspäewa ahtul wahle.
Maksma 50 wennerit.
Jaga tun kaks Liſalehte.

Olewihn aasta leib:
Jal-aiga 3 wennerit, kuus 1 wennerit, 3 kuud 50 kopikat, pole aastas ühte pennigi leibi. 75 kopikat 1 rbl. 50 k.
Tellida, kes tellimeksiku ilma maksmatta ei tee saadawat, saab aga 10 ehtsakt kirjutud ehtsat 10 saadawat leibenit rahwit.
Kuulutuste eest ehk selle eest maksab 5 kopikat wennerit.

Tartus, 2. näärі-kuul 1885.

Tule minnagi ihes, ammu hoijus ja ootuse tahetleb Eesti rahwa aleg. Wastame, mis tema on ja kus ta ilma ees seisab. Ja ei pallu teha on Kuhuue teie jututes ise nii ehpiilles-ahe ei tõtlesi Eesti aasi leisch ommat tahe nõlle tulla.

Hoije pärit leisel mel tehgeste hämadeel, et aamu ilo kallile waran ihe on. Nemad inimesed leiemad enda pallehkesse mõnesuguse hulgi, kui neile aast tulige on pumbutanud. Selleft nemad ei tähtsi, et aamu ilo õnn leeb ei ole. Nemad ei tee sellest ihes tarjus hoije ettemõtlillelt tunnis ombes. Kui mine teda peaksime wähendama, siis oleks see nõrkuhes ja tunnistuseks, et Eesti rahwa aamu ilo ei ole mitte nõnda, kui ta peaks olema. Ja kui ta nõnda ei ole, siis ei ole ka Eesti rahwa aamu ilo, et Eesti rahwa Eesti isguit on."

Et ieo, ka see inetus ja õige peab ramus: „Kuhu on ta aamu ilo?" Ese oleks nõga kahl! Mee tohaffime siis ihe enga aamu ilo ehk, mis tõenteleh enu ei ole, ja nõrah rahwah mõttemah mitmugle Eesti aamu ilo ehtsakse ja teiga nende ei ole ja siuhlast aru ehmadaha. Kena laup oleks see kiil, kui see meie aamu oleks, et mee, kõige ehtsamad Eesti mehed, Sõtlaleb, Peenelaleb, Lättaleb, Prantsleb, Inglaleb ja kõil muuimo muulaleb mõttemah hea eeskuju ja ehtsakse aamu mahutuse õigulega ütelda, ja tahmuste „aamu" ei oleks otse ega mõtsa! Meie mõttume ihe ettemõtlelse, et aamu tõnd ombes mõtsa polgu ega ka mitte ingdesi ja jürnebes, aga meie peaffime ta nagulaise ja mahutat tuidoot tunbuse, ini ettelleiwe, et aamu ilo ei ole mitte ainult augemalt tunnema laiuhe inimeste hinnu ombes ehma oleks aaga tõgede ja jaa. Ese oleks, aamu ilo ei ole mitte ainult ühe inimese ehma aamu" ehk ainult ühe rahwa aamu" ehk ainult ühe aja jooksul. Ja kui rahwa aamu" ei ole mitte nõnda, siis ei ole ka Eesti rahwa aamu". Ja kui rahwa aamu" ei ole, siis ei ole ka Eesti rahwa aamu". Ja kui rahwa aamu" ei ole, siis ei ole ka Eesti rahwa aamu". Ja kui rahwa aamu" ei ole, siis ei ole ka Eesti rahwa aamu".

Meie jaaneb mõõ meele talale: peag kas mõi mitmiisi aru hiile saaha, kui temal aga ise teile määrilise on. Seahaa ei temale hiin tähtsaja aeha ehk. Tehtelen ehk Mitkaneo kangemad pärmittema ja mongi tahaha olemit olemie.

Selleparaalt peame hiin tähtsaja: Sinnitamine nõnda ehk nõnda, et meie ise ei tahaha nõnda hiil ühele ja tõisele ämne ja ämnetuin tuna, mida ta temast ehk annab ehk ei anna, peame meie ise ehk ainult tõisele rahwale ehk teile kundmiine ei ole tõenteleh mitte aamu ega hähi. Sinnitamine oleks aga siis, kui meie ainult ämnemine, naga oleks see meie aamu, ehk meie Eesti rahwa aamu, ehk ka siis, kui meie peame tema tõeteke heimaa ja ei meie jaaksmalt tahtuma, just, et aamu pan pooha.

Mis meie hindlikut tohaha? — Tahtemaraa fegami ihelt aega! Nemad ei tõtlaa mitte hoida oma aamu ei, et nemad „hindlimine" ehtsakse ei nõudmaaa Eestile ja Eesti rahwale, waid nemad peawad hoida oma aamu, ehtsakse, aamulist, et nemad Eesti rahwa aamu ehtsakse ja aamulist ei hoia, nemad ei tõtlaa mitte ehtsakse ehtsaja, et teigi rahwa aamu ehtsakse ehtsaja, et teigi rahwa aamu ehtsakse ehtsaja, et teigi rahwa aamu

rubla, mis selle eest wälja antakse, paar musta päewa ära elada ja pärast seda weel mõni päew hästi haige olla! Kui mina aga näituseks nendele ajalehe tellimise ehk raamatute ostmise soowi ette panen, siis ööldakse otsekohe: Mis see mulle annab, ehk: Need maksawad palju — hakka nüüd nende eest ka raha wälja andma. Säh! 10 rubla wiina eest pole midagi, aga rublat paar ajalehe eest on ränk. —

Wäike-Maarjast teatatakse meile ühest tülist, mis sääl metsaülema ja ühe talumehe wahel hiljuti olnud ja millest sääl nüüd palju räägitawat. Asi on niisugune, et meie temast pikemalt ei räägigi. — Pääle selle teatab meile meie säälne teataja, et Wäike-Maarja kihelkonnas enne ega nüüd mingisugust „usumäratsemist" näha ei ole olnud. Walguse sõnum selle asja poolest ei olewat sugugi õige.

Mis teewad teised ajalehed?

Tartus, 4. näärikuul 1885.

Sakala räägib, et Wiljandis Eesti Põllumeeste Seltsi majas teisel jõulupühal kaks näitemängu: „Koit ja Hämarik" ja „Kohtuse [illegible]" [illegible] ära mängitud. — 4. Dets. põlenud Põltsamaal Pustiwere [illegible] wennaste koolimaja [illegible]. Õnnistamas olnud kolm õigeusu preestrit. Kooli laste arw olla 104 ja koolmeistrid 2. Palju rahwast olnud pühitsemisest osa wõtmas. — Wõrus pidanud Kursi abikomitee Kandl. seltsis Aleksandri kooli heaks näitemängu. Sissetulek olnud 35 rbl.

Wirulane ütleb, et temale mitmelt poolt selle üle warjuwa [illegible] kirju on saadetud, miks Tallinna [illegible] tulewate Liiwimaa koolmeistrite kaest nii [illegible] tegemist nõutawat. Riigiamet olla ka see seadus talitusteks koolmeistri ametile, et koolwalitsus iga aasta nende tunnistuse lehtede pääle peab kirjutama, kas ta edespidi seda ametit tõlbab pidama. — Wirulase arwamine „Üleüldise teaduse raamatu" kohta on lühidelt see: Raamat on tarwiline ja peaks toimetatud saama, kuid ettemaksmisega ei wõiwat teda mitte wälja andma hakata. Neid inimesi, kes ühe niisuguse raamatu pääle 10 rubla ette maksaksiwad, ei olla mitte nii palju leida, et kokku pandud summaga raamat walmis saaks. Ettewõtjad pidawat mõnda paremat nõuu otsima. — Mustwee „Sõpruse" seltsi puhwet olla Tartu sillakohtu kasu pääle kinni pandud.

Walgus arwab, et „politika ajalehti oma teoplaani ja kirjatükkide päälkirja ette kuulutada ei wõi," nagu Ol. seda teinud. Ommetigi ütleb ta ise, et tulewal aastal Walguses üks päätükk [illegible] sellesuguse päälkirja all ilmub: „Taewa ruumiruud ehk teadusliku mõttereis ilmakehade ja taewa tähtede wahel". — Rekrutid olnud sell aastal Wiljandis palju mõistlikumad kui endistel aastatel. Seda olewat Eesti ajalehed kärtsele laimusega kord [illegible] teatnud. — 12 Dets. m. a. põlenud Suure Konguta koolimaja hom. kella 5 ajal ära. — Kawilda ajanud [illegible] pulmalised hobuse jääre luu katki. — Otepää kihelkonnas [illegible] waras ühe naesterahwa kaest hobuse ära. Taganajajad ei olewat teda kätte saanud, ehk, nagu arwatawat, mitte kätte saada tahtnud. — Üks hra Tarkpea kirjutab „mõne sõna sellest, kuidas mõned kooliõpetajad oma auupaidimise [illegible] koolilapsi ei petma ja waletama õpetawad". Selle [illegible] päälkirja all seletab Tarkpea, et keegi kooliõpetaja ei tohi nahklust ära teeninud last „mitte kohe trahwida, waid peab teda enne mõnda kaua noomima, kunni koolilapsed aru saawad ja ära tunnewad, et nad eksinud on ning see kõik ei ole; siis wõib last karistada." T. olla näinud, et koolm. aastalõpul paremaid kirjutajaid wanematele proowikirja [illegible] kirjutada.

Lätimaalt.

— Lätimaalt on mull seekord ka midagi teatada. Jõulu wiimasel pühal m. a. oli mull õnn Läti naabrite seltsliku koosolekust osa wõtta. Otloodi (Metsküla) koolmeister Rikmann oli oma walla raamatukogu heaks wäikse laulu-kontserdi toimetanud, mis ülemal nimetatud päewal wallamajas ära peeti ja pärast tantsuga lõpetati. 10 wäikest laulu saiwad sega- ja meeste-kooris ja ka soolo, klaweri saatmisel ära lauletud. Laulud saiwad kaunis puhtaste ette kannetud, aga kitsa ruumi ja palju rahwa pärast ei kõlanud see mitte hästi wälja. — Ka Eestlasi nähti kaunis hästi kuuljate seas olewat, sest et see meie naabri wald on. — Pärast laulu oli tants. Läti naabritest peab seda küll ütlema, et nemad maal niisugustes seltslikus lõbustuses Eestlastest ees on. Kõik sündis sääl nii, nagu haritud seltskondades. Rahwas oli wäga waguss ja mõistlik, et rõõm näha. Pääle seda oliwad Läti naabrid Eestlaste wastu wäga sõbralikud ja lahked, mis ma iseenese kohta pean tunnistama, sest et mina sääl üsna wõeras ja tundmata olin. — Mis mind aga iseäranis rõõmustas, oli see, et Eestlaste mängukoor sääl Läti naabrite jalad liikuma pani, kuna Lätlased ise küllalt muusikaline rahwas on, aga niisuguseid mängukoorisid, kui Eestlastel on, ei ole neil mitte palju. Nimetatud mängijad oliwad Liiu wiiulikoor, kes oma asja sääl wäga mõnusaste toimetas.

Soowida oleks, et Eestlased omad seltslikud lõbustused ka nõnda peenikeselt ja korralikult peaksiwad. J.

Wenemaalt.

Peterburis, 2. Jaanuaril. Tänasel 40. 5-protsendiliste paberite wõiduloosimisel on järgmised wõidud wälja loositud:

Wõit.	Seeria.	Pilet.
200,000	16,394	32
75,000	2,386	8
40,000	7,145	9
25,000	2,810	8

10,000 rublalised wõidud:

Seer.	Pilet.	Seer.	Pilet.	Seer.	Pilet.
16,574	4	18,037	19	13,634	2

8,000 rublalised wõitud:

Seer.	Pilet.	Seer.	Pilet.	Seer.	Pilet.
8,326	16	3,213	35	13,811	2
4,143	46	14,572	1		

5,000 rublalised wõidud:

Seer.	Plt.	Seer.	Plt.	Seer.	Plt.	Seer.	Plt.
11,406	33	18,062	7	6,946	32	12,362	50
14,420	22	1,256	24	13,510	27	4,607	15

1,000 rublalised wõidud:

Seer.	Plt.	Seer.	Plt.	Seer.	Plt.	Seer.	Plt.
8,213	22	9,943	42	14,971	6	8,492	29
15,959	8	4,823	2	6,657	32	19,862	42
15,367	31	538	37	15,247	11	16,463	25
19,919	38	12,617	20	898	45	18,263	46
1,998	36	2,436	2	11,942	15	16,891	41

— Esimesel ja teisel Jõulupühal oli Gatshina sõjawäe hospitali majas suur kingituste wäljajagamine kõigile kroonu ametnikkudele ja soldatitele. Suure särawa jõulupuu küljes rippusiwad kingitused hulga wiisi, igal ühel nummer küljes. Soldatid tõmbasiwad loosi ja saiwad siis Keiserinna enese käest oma loosi numbri järele kingitused kätte.

— Wana-aasta õhtul läksiwad Keiserlikud Majesteedid oma lastega Gatshinast päälinna. Uuesaasta päewal oli Talwepalees õnnesoowimine.

— Keiserlik kõrgus suurwürst Mihael Nikolajewitsh on uuel aastal kõige kõrgemalt poolt Riigi nõuukogu esimeheks kinnitatud.

— Ministri abi salanõunik Durnowo on Keisri Majesteedi poolt riigisekretäriks nimetatud.

— Nagu praegu ülemal pool nõuu peetakse, peawad esimese ja teise õiguse priitahtlikud kroonuteenijad enne ohwitseriks saamist kõige wähem 1—2 aastat sõjawäe teenistuses käima.

— Palwekirjade kantselei, kes kõige kõrgema nime pääle kirja wastu wõtab, annab teada, et ta 1885. aastal igapäew kella 12—2 lahti on, kuna ta siiamaale ainult teisipäew ja reede lahti oli. Igale kirjatoojale antakse üks täht, millega ta igapäew oma kirja seisu järele wõib küsima tulla. Teisipäew ja reede kella 1 ajal wõtab Keisri päälkorteri kommandant neid palwekirjasid wasta, mis segased on ja suusõnal seletamist nõudwad.

— Posti ja telegrafi ametnikkudele antawat uuel aastal üheSugune mundri.

— Siberimaa on paiguti juba kurjategijatega nii täidetud, et põgenemine wangitööst õige tihti ette tuleb. Põgenenud wangid hulguwad Wenemaal wõera nime all ümber, kust neid palju enam kätte ei saada. Sellepärast on nüüd seaduseks tehtud, et kõik wõera nime all ümberhulkujad inimesed, kui nad kätte saadakse, jalamaid wangitööle mõistetakse.

— **Kroonumaade ministeeriumis** peetakse metsahoidmise ja kaswatamise üle nõuu. Raiesmaad pidada seemendatud saama ja kõige paremad metsaharijatele ja kunstkaswatajatele auurahasid antama.

— Riigi sissetulek 1885. aasta kohta on 866,294,997 rubla pääle kinnitatud. Wäljaminek on niisama suur.

Tatarlaste wenestamiseks tahab riigiwalitsus Tatarlastele koolisid asutada, kuhu nad omad lapsed sunduse järele peawad saatma. See saab muidugi aegamööda sündima.

Odesjas on „Uue Israeli" nime all uus ususelts eluõse tõusnud, millest tõnnamaal elawalt aja wõetakse.

— 1884. aasta jooksul on Odesjast 62 millioni puuda wilja ja 300,000 puuda willu wäljamaale weetud.

Irkutskis on wana-aasta õhtul maawärisemist tunda olnud. Seda teatatakse Kjahtast.

Magus päewajutt.

Tartus, 4. näärikuul 1885.

Ehk meil küll juba kaks Eesti grammatikat on, siiski pidin mina weel Jõulu ja Näärri wahel kodust wälja sõitma. See sõit aga oli igawam kui kõik grammatikad ühtekokku: mull oli, nagu oleksin ma mõnda palju kiidetud ajalehte lugenud. Aigutamise materjaali kolmeks aastaks. Kadunud Göthe kallis nõuu: „Õpi õnne õngitsema, õnn on ikka ligidal!" tuli mulle kui suurele Kündja grammatika armastajale paraku Tartu tiwisilla kohta liig hilja ja Jõesuu parwe kohta liig wara meelde, kus kelde Emajõgi aasta otsa lahti seisab ja igale mõistlikule igawuse-isandale näitab, kuidas kõige kergemine, ilma iga piletita ja passita, ühest ilmast teise wõib lipsata. Aga kes wõib luuletaja Göthe targa nõuu ja Emajõe lahket kutsumist nii ruttu südamesse wõtta, kui enamus selle üle oma kõrgemat mõistust weel ei ole awaldanud? Minule aga ei ole enamus weel ialgi nii kibedat ülekohut teinud kui selle reisi pääl: Kangesti suurem hulk lumehelbeid lendasiwad mulle just wastu silmi, nii et nad wiimati mu erapooletuma südame oleksiwad ära lõigutanud, kui mull mitte hääd kasukat seljas ei oleks olnud.

Wiimaks — tuulu järele olla see ikka seesama wana aasta olnud — jõudsin niisuguse lumehelwete lõmmutamisel Wiljandisse, kus koguni teistsugune maailm on. Kui sina, armas õrn lugijanna, Tartu sõber oled ja tänini Wiljandis ei ole käinud, siis annan ma sulle seda kallist nõuu, et sa siis saadik lugemise pooleli jätaksid ja perem Kündja grammatikaga ehk koguni tema tähtraamatuga oma igatsusrikka neerpõlwe ootamise-aja surnuks lööksid, sest mina hakkan nüüd Wiljandit Tartuga kõige keiseestimaalisema grammatika põhja pääl wõrdlema.

Kui sina, kallis kangesti soosit lugija (lootuse järele on õrnad lugijannad ju kõik plehku pannud), kui sina linna uulitsal tõnnides mõnda nina näed, mis nii lopsakalt on kaswanud, et tema pääl nagu Karl wiiendama riigis päikene looja ei lähe, siis oled sa Tartus, mitte Wiljandis, sest Wiljandis ei ole suurnimalist rahwasugu. Kõnnid sa sellewastu uulitsal ja näed heledaste põlewaid lampisid paremal ja ka pahemalgi pool paistwat, nii et austatud kodanikud uulitsatel ialgi ei tohi üksõisi maha luua ja ära ruinda, siis oled sa tõeste Wiljandis, mitte Tartus, kus rohkem loodust tuntakse ja ainu [illegible] öörwedusele tumedate [illegible] järele antakse. Heiditawad sind uulitsal jalutades suured punased pitsatid [illegible] nagu endised Edward [illegible], siis on teada, et sa Tartus kangel ei ole, sest Wiljandi taawmehed ei mõista weel mitte pankrotti jääda, olgu neil raha kui tokes palju. Pääle selle on Tartu weel mitme teise asja poolest samasuguse edasi jõudnud. Ehk küll Tartus mitu seda näidatajat on, siiski wõid sa siin igatahes oma hobuse tasta ära warastada, kuna see Wiljandis mitte nii kergeste ei lähe, kui sääl ka keegi neli woorimeest on, keda pääle Wantadeks nimetatakse ja linna awalise elu auuks peetakse. Ja kes ei oleks weel „Tartu larmantsi lutest" kuulnud? Wiljandi larmantsilutest ei tea meile ajalehedgi midagi ette luisata. Ja nõnda edasi ja nõnda edasi.

Et niisugusest wõrdlewatest mõtetest weel ära pääseda, siis põgenesin ma ühe pisikese Wiljandi küünla walgusel woodisse, lootes, et külm toaõhk kõik mustad ja wiisakad woodirüütlid igaweseste unesse on uinutanud. Ärgu kallis wõerastemaja peremees mind selle awaldase pärast hakatu üles riputada tahtma. Sest saadik, kui ma kord Kownos niisuguste kergejalgiete puduloinksetega tutwust tegin, tuleb see mulle ikka jälle uueste kui kustutamata mälestus Kowno wõerastemaja pidaja lahkusest meelde, kes oma külalistele ühe woodi mitme saja hingelisega paljalt ühe rubla eest terweks öösks ja päewaks wälja üürib. Wiljandis aga on nii wagune asi, et sääl wäsinud teekäija wiimsini päewani wõiks magada, kui teener, kes ju hommiku kella nelja ajal suure selja täie siiamaalisi küttepuid magaja woodi jalutsisse maha wiskab, teda oma puukolinaga kas wõi ka surmaunest enesest armulikult ülesse ei äratats. Kes jõuaks ka seda hotellirehnungi ära maksta, mis niisugusele pikaune magajale wiimsel päewal ette saaks pandud.

Nüüd wõiwad õrnad lugijannad siit jälle edasi lugeda, sest nüüd ma räägin weel ainult Wiljandi grammatikast, punasest habemest, halwast ilmast ja kõrtsielust.

Nagu lugija juba kõigest sellest kirjast märganud, tahan mina ka üht grammatikat wälja anda ja enesele ühe trükikoja muretseda, kes ainult minu grammatika järele kirjutatud raamatud trükile wõtab. Mina panen oma grammatikale puhta Wiljandi murraku põhjaks ja seletan siis mõnegi asja ära, mis tänini arusaamata on. Iga haritud inimene on neid sõnu kuulnud: Sa ei nae silmist, sa ei kuule kõrwust; sa on pääst rumal. Aga iga grammatika tundja teab ka, et neid ütlust Tallinna murraku järele ei saa ära seletada. Kes mõistlik inimene wõib siis majalt rumalaks jääda kui päält? Nii kusib igamees, kes Wiljandimaa grammatikast lugu ei pea ega teda uurimas ei käi nagu mina. Asi on üsna selge kui wesi. Mina läksin see pääl kord kuulsale Wiljandimaa kõrtsi sisse, et sa säälist kuulsat kõrtsielu Wiljandi grammatika kõrwal tundma õppida. Sääl nägin ma, kuidas üks hoolas pühade saatja kõigest jõust selle igatsuse wastu seisis, et ta mitte kõige nelja kodara pääl ei käinud. Tema oli jalust rumal. Teine jälle seewis rüsitaga oma naabrile hääd uutaasta. See oli rusikast rumal. Kolmas jõi p. rujommi, see oli kõigest kehast rumal. Kui nüüd trükilojed kuulda saawad, et minu uue grammatika seletuse waral inimene igast liikmest wõib rumalaks jääda, küll nad siis ainult minu grammatika juhtnööriks wõtawad.

Lähendatud punasest habemest ei wõi ma paraku palju rääkida, sest et Wiljandimaal nii halb ilm on, et teekäija silmigi ei saa lahti teha. Ainult seda ma tean, et mull taga Wiljandi sõites haritelt suur tulekahju wastu paistis. Tigemale jõudes oli see aga ainult üht waoruttulewa tubli Wiljandlase punane habe. Õnneks ei ole ma tulekahju kustutaja. Muidu oleksin ma terwe Wiljandi maakonna ilma asjata jalule kihutanud.

Põllu ja käsitöö.

Põltsama

Eesti Põllumeeste Seltsi pääkoosolek

4. Nowembril 1884.

Liikmest oli waese tee pääle waatamata ka ema jagu kokku tulnud. President Rose awas koosoleku paari sõnaga teredades, mille pääle kirjatoimetaja minewa korra koosoleku protokollid ette luges, mis õigeks olewat ja ta kinnitati. — See pääle [illegible] Seltsi kasiameistri abiline, R. Zimmermann, kõnet „Majapidamise walsanatusest." Kõneleja ütles praeguste ja [illegible] põllutöö ja loomade [illegible] küll paremate põllutöö asjade ja loomadele auhindasid antawat, aga neid auhindasaanud asjad ei olla igatord mitte põllutöö edendajad. Kasitööd olla põllutöö otiad ja loomad öied, põllutöö aga tema juur. Siis pidada ka juure eest suuremat ja mõjuwamat hoolt kantama, kui tema otsi ja õisi kaswatama peab. Nagu iga taime sagedaste liig otiad ja tuuleõied kurnata, nii olla ka põllumehel wiljata õnega wõitlemist. Meestetahwa tähtsad ja masinad olla küll tähtsad põllutöö edendajad, sest nemad nõuda mehe kätt ja raad ja tuua põllutööle tulusat materjaali. Niisama tähtsad olla ka naesterahwa käsitööd. Aga kui nende ülemal nimetatud asjade tegemise ja walmistamise juures liiga palju aega ära hakatawat wiitma ja see nende läbi sünnitawast ka kust üle minna, siis panewat ta majapidamist lonkama, nagu kõneleja seda mitme majapidaja juures tähele olla pannud. Hää hobuste sugu kaswatamine tuua majapidamisele küll suurt kasu, kui seda mõistlikult toimetatakse, aga takkude nuumamine olla majapidamisele sedasama, mis käsin puule. Sagedaste olla loomade näitusele wiimine peremehele kahjulik. Ta pidada oma looma enne nuumama, kui ta tema eest auhinda wõida nõuda, seeläbi minna aga loom nii kallis, et peremees teda enam majapidamises kasuga pruukida ei wõiwat, waid ta olla sunnitud teda ära müüma. Siis ei wiiwat mõistlik majapidaja mitte oma hääd looma näitusele, kui ta temast ilma ei taha jääda. Ka ei olla see peremehe omas täes ega wäes, omast loomast seda kõige paremat kaswatada, waid seda toimetada juhus. Koduloomade näitusel olla wõimata, ühel silmapilgul hobuse kasu ja häädust ära tunda ja see läbi tulla siis ka, et sagedaste auhinda mitte õige koha pääle ei mõistetawat, mis aga auhinna tähtsust sugugi ei kaswatawat. Täkku pidada enne üks aasta ja mära kolm aastat pruugitama, siis wõida alles nende üle täielist otsust anda. J. W. toonud oma majapidamisele kasulise noore täku näitusele. Aga auhinna mõistjad ei olewat temale auhinda anda wõinud, sest hobune olnud lahja ja ei olnud nüüd midagi wälja näidanud. Edespidise aja pääle ei wõida ju keegi auhinda anda, loom wõida haigeks jääda ja koguniste ka ära lõppeda. — Kui seda wiimist juhtumist aga ka ühe lahjalt kaswatatud looma juures ette tulla, siis olla peremehe kahju wäikene. Kaswada ta aga õnnelikult ülesse, siis olla ta kasu palju suurem, sest et ta tema kaswatamisega wähe kulutanud on ja päraline looma pruukija saada tema üle rõõmustama, sest arwaste jääda lahjalt kaswatatud hobused jalust ära, ning haigust tulla nende seas palju wähem ette, kui teiste juures. Üks 8 aastane nelja põja ema, mära, toodud näitusele. Üks põegadest müüdud 100 rubla eest ära. Kolm nooremat, $2\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{2}$ aastane olewat ka näitusel olnud, nende hinnad ulatawa umbes 300 rubla; nende peremees aga ei müünud neid mingi hinna eest ära, sest et nad tema majapidamisele wäga ka sulitud olla. Mära maksnud peremehel ainult 50 rubla. Auhinda aga need hobused ei olla saanud, sest et nad liig lahjad ja igapäised olnud, nagu neid sagedaste näha olla, muidu oleks mõni ehk weel wähemate ja lahjemate eest auhinda nõudnud. Üks teine 8 aastane mära toodud ka näitusele, hind 600 rbl., aga ainult kahe põja ema. Kumb neist ülemal nimetatud märadest rohkem kasu on toonud, jääda igaühele oma mõista. Möldri Mats annud ule aia rahwale laasi, ütteldes: „Andke talle aga hästi süia, siis on ta hää küll!" Karja elajatega olla lugu niisamuti. Kõnelejal olla kuulsamate mõisate elajatõugu sarwloomad ja tema esimese aasta pääl olewa wasikad olla nägijad ütelnud, et nemad P. mõisas niisuguseid wasikaid näinud. Pärast poole aasta ta omad loomad soo karja maale, sest et tall weel mitte suuri ristikheina wäljasi ja wiina kööksi ei olla; lehmad tuua 2 aastaselt wasikad ja pullid olla lahjad, mille wastu ta praegu mitte kõige parema püüdmise juures abi ei wõiwat leida ja seeõärast ei wõida ta oma loomi ka näitusele wiia, et sealt auhinda saada; kuna üks teine mees, kellel paremad heinaja karjamaad on, wäikse waewaga oma looma eest auhinda ära wõida teenida. Sell wiisil ei wõida majapidamine mitte mõjuwalt edendatud saada. Nagu eeskeel ütelnud, ei seista ka see mitte peremehe täes ega wäes oma loomast seda paremat kaswatada. Õnne karjas istutatawat ikka kõige parema koha pääle ning teda haritakse pärast poole suure hoolega, aga kõneleja ei olewat omas elu ajas weel mitte näinud, et õnne karjas igakord just see kõige parem ule aia olla. Tõsi olla ja tõeks jääwat, et paremine haritud ja rommutatud maa pääl ka suuremad ja paremad taimed kaswada, aga wäga tähtjas olla, kui põllumehel tema põllumaa olused tuttawad oleksiwad, siis wõiks tema igat wilja sinna külwada, mis temale sündis oleks. Niisama kaswawat parema majapidamise paremad loomad ja siis olewat tarwilik kui ka majapidamise wälja näitusi peetud saaksiwad ja parema majapidamistele auhindasid antud saaks. See wõida kõneleja arwamise järele järgmisel wiisil toimetatud saada.

Selts annab teada, et tema majapidamise wäljanäitust pidama saab, milleks endid majapidajad üles annaksiwad. Siis läheks Selts neid kohtasid waatama, kust Seltsi liikmed paljugi õppida wõiksiwad.

1) Kas põllud hästi haritud on?

2) Kas sõnnikuga mõistlikult ümber käiakse, see on, kui sõnniku olusi kusagil aia ääres ehk õue pääl maas ei ole, waid et see põllu pääle on wiidud ja sääl mullaga kohe pärast wedamist ära segatud on.

3) Kas heinamaad hästi puhastatud ja kus wähegi wõimalik weega kastetud on? Kas karja tänawa ehk õue weed kusagile heinamaa pääle juhitud on, kus see sündia on?

4) Kraawid peawad igale poole lõigatud olema, kus see tarwilik näitab olewat.

5) Metsa eest peab tarwilikku hoolt kantud olema, kus seda olemas on.

6) Hooned peawad sündsas korras olema.

7) Puhtus peab igal pool walitsema.

8) Kari ja hobused peawad majapidamisele kasulikus olekus olema, aga mitte mõni neist majapidamisele kahjuks nuumatud saama.

9) Põllutarimise ja weu riistad peawad kõik kasulikus olekus olema, aga mõne kasuliku riista asemel mitte wedruwanker.

10) Wiimaks peab ka see pääle waadatama, kas peremees seda kõik selle koha päält teenitud waraga maksnud on, ehk on ta seeläbi wõlgadesse langenud. Auhinna mõistjateks wõida saada kõneleja arwates kaks wäikest põllumeest ja suure põllupidaja. Suure põllupidaja aga olgu kohalise maa elu ja oluga täieste tuttaw. — Mitmesuguse wastu- ja läbirääkimise järele tundis Selts selle kõne wäga tähtsa olewat ning lubas seda mõtet igapidi edeneda ning ka teisi Põllumeeste Seltsisi see üle nõuupidamisele kutsuda ja siis ülemalt poolt tarnase wäl-

janäituseks luba ja abi paluda. Majapidamise wäljanäitusele aga arwati kõlblikuks olewat praeguste ärapeetawa käsi-, põllutöö ja koduloomade wäljanäitusel üht jauskonda asutada. See pääle pidas Seltsi liige J. Lillak kõnet „Töötegemise jõuust ja selle kasust.“ Kõneleja näitas, kuidas töötegemise jõud inimese sees meelte sündmuste waral elusse äratatud saab ja kui suure kasu ja kahju ta wõib saata, kui ta juba tegewusele on äratatud, see on see järele, mis tee pääle ta juhitud on. President A. Rose rääkis tubaka kaswatamisest Wenemaal ning andis Seltsile teada, et nüüd aeg olla, tubaka taimesi wäljamaalt tellida. Lõppeks wõeti weel mitmed läbirääkimised kasile, mille otsuse tegemine aga tulewaks korraks jäeti.

Seltsi õhtud on siinses Seltsi majas jälle alganud, kuna nad suwe kibeda aja pärast üsna soiku oliwad jäänud. Üks niisugune õhtu oli 10. Nowembril, mis wäga lõbusaste mööda läks. Kõnet pidas esite kooliõpetaja Beermann „Mardi päewast“, kus kõneleja nimetatud päewa sündimisest, historiast ja tähtsusest täielise pildi koosolijatele silma ette tõi. See pääle pidas Seltsi liige Paulmeister lühikese ja naljaka kõne „Diest“. Wahete wahel lõbustasiwad Põltsama lauljad koosolejaid oma ilusa lauluga. Soowime, et niisu ned Seltsi õhtud ikka rohkem osawõtmist leiaksiwad, sest sarnastel õhtutel leiab iga üks lõbusat ajawiidet.

¹) See tähtjas kiri pidi ruumipuuduse pärast mitu nädalat trükitejas järge ootama. Palume sõbralikult wabandada! Tk. toim.

Wangis. [2]

2. Punane maja.

Asjata otsis Werner asemel rahu. Rahutumad unenäud piinasiwad teda. Ikka jälle sammus ta waikset kuuwalget ööl ilusa neiuga linna uulitsal ja ikka jälle kuulis ta seda kähisewat naeruhäält pimeda raudtrellidega akna läbi. Ka majasse sisse läks ta oma tundmata inglisega, kus ruumid ainult läbi akna sisse paistwa künkale käest wähe walgust saiwad ja ütlemata koledad näitasiwad olema. Igal pool hirwitas temale see hirmus nägu wasta, mida ta ööjel oli näinud, küll ei napildist, küll põranda tekist ja kunstlikult nikerdatud kapisimpsist, ja igakord, kui ta oma neiukese käest selle üle seletust küsis, kajas jälle see kole naer tema kõrwa, mis oma imestajale hirmuhigi otsa ette ajas.

Palawiku ja kange pääwalunga ärkas ta wiimaks üles. Praegu mõtles ta kõige selle imeliku sündmuse üle hoolega järele ja arwas juba, et see kõik imelik unenägu olnud, kui ta silmad häkitselt kuldse käerõnga pääle langesiwad, mis weel laua pääl seisis. Nõnda oli siis nende mõtte kujutustes ka oma jagu tõtt sees. Selle leiu läbi wõis ta ju ommetigi selge otsa kätte saada. Ruttu kargas ta asemelt üles ja hakkas ennast riidesse panema, et tõhe ilie wõera juurde minna.

Kui ta selle tööga, mis täna hoopis hoolsamalt sai tehtud, walmis oli, läks uks lahti ja Martin jäi imestades ukse pääle seisma.

„Mis see tähendab?“ hüüdis ta sõpra pühapäewa riietes silmates. „Tahad sa enne ärareisimist weel kirikusse minna? Poole tunni pärast peame juba ommetigi ära sõitma!“

„Mina ei lähe mitte,“ ütles Werner kindlaste, „täna ei mõtlegi ma ärareisimise pääle — wahest homme — wõi üle homme.“

„Mis tuulepööre nüüd sekka on puhunud?“ naeris Martin. „Kuidas sulle Moskwa linn ühekorraga nii armsaks on läinud? Wõi on siin midagi imet sündinud?“

„Martin,“ kostis Werner ja waatas sääl juures kindlaste sõbra silmi, „ma nägin teda!“

„Teda? keda?“ küsis see imestades, sest et tall sügisene lugu ammugi meelest ära oli läinud.

„Wõerast naesterahwast!“

„Misugust wõerast naesterahwast?“

„Kas sull seda enam siis meeles ei ole, kui meie sügisel linna tulles üht naesterahwast nägime, keda meie pärast enam üles ei leidnud?“

„Ah, sinu musta riietega neidu?“ naeris Martin. „Ära pane pahaks, tema pärast ei taha sa reisida? — Seda parem, siis jääme minupärastgi paariks päewaks weel linna. Ongi ju sa wara weel maale reisida. Aga ütle siis kord ommeti, kus oled sa oma naesterahwast näinud ja millal. Eile olime pea poole õõni koos ja siis ei rääkinud sa mulle sellest juhtumisest sõnagi, ja täna hommiku ei ole sa ka wäljas olnud.“

„Aga eile õhtu juhtusin ma temaga kokku.“

„Siis oli see ju küba ööl,“ wastas see naeratades. „See wõib olla! Aga misugused sureliku naesterahwad kõnniwad süda ööl weel uulitsal?“

„Ma ei wõi su pilkamist pahaks panna, kallis sõber,“ ütles Werner, „sest niisama arusaamata on see terwe juhtumine ka minule enesele.“

„Noh, siis jutusta kord oma lugu mulle! Mõtle ommeti selle pääle, et ma ka kirjanik olen ja sellest juhtumisest mõnele jutule siin leian.“

Lühidelt kõneles ta nüüd oma sõbrale õhtul sündinud too ette. Martin, kes omale sohwa pääl aset oli wõtnud, kuulas suure põnewusega. Jutustaja enese silmad särasiwad, ta tahwatanud paled tõusid ja tema hääl wärises, kui ta sellest kähisewast naerusest rääkis, mis temale kananaha ihu pääle oli ajanud. Aga siis, kui ta jälle käerõnga pääle jutuga tuli, kargas Martin äkitselt üles ja hüüdis täie häälega:

„Nüüd on meil ommetigi asi käes, mis meile selgust toob. Waimud ei kanna käerõngaid, ja sinu iludus on siis ikka liha ja weri. — Hm, üsna lihtne wanamoodi käerõngas, aga ka mitte üht nime tähtegi pääl! Aga pea! sääl on midagi, mis ühe tähe sarnane näib olema — üks R., kui ma temast õieti aru saan. Aga mis see palju tähendab? Nimesid A ga on ju sadandeid. Mis sa nüüd tahad teha?“

„Mis ma nüüd teen?“ kostis Werner ruttu. „See on iseenesest mõista, et ma praegu kohe tema juurde lähen ja käerõnga talle kätte annan.“

„Mina tulen sinuga ühes,“ hüüdis Martin kindla häälega. „Kui sa mind ka sisse ei taha wiia, siis jalutan ma niikaua uulitsal, kui sa oma kallikesele käerõnga kätte wiid. Siis tahan ma ka juttu nõuda, mis omast kohast sa suur asi on. Ja nüüd tule. Natukene wara see küll on, aga sinna on ka hää tükike maad sinu enese arwamise järele. Ma kardan, et sa wiimaks isegi õiget teed enam ei tea.“

Kümne minuti pärast oliwad sõbrad juba teel ja sammusiwad käsikäes sinna poole, kus Werner oma ilusa neiu maja armas olema. Selle uulitsa leidmine, kus ta eile õhtu tundmata naesterahwaga kokku juhtus, ei olnud aga kerge asi. Kell oli ammugi üksteistkümmend läbi, kui nad wiimaks öõwahtide juhatusel sinna jõudsiwad, kus majad harwemaks jäiwad ja teisel pool uulitsa äärel kõrge kiwiaid seisis. Siit tundis Werner õige tee ära.

„Ah siis Aia uulitses oli see,“ ütles Martin. „Nüüd on meil weel waja maja nummert teada, ja asi on korras. Kas see paremal ehk pahemal kael oli?“

„Pahemat kätt — säält mööda — nüüd ma tunnen selle uulitsa tema kõwerdusest selgeste ära. Kui weel tüki maad edasi läheme, peab ta maja nähtawale tulema.“

„Wäga hää! Nüüd oleme etsimisega tüki aega ära wiitnud ja selle aja sees on meie neiu ka ommeti ennast riidesse pannud, kui ta ka eilse hilja ülewelolelu pärast kauemine ridi magama.“

Werner tõttas kiiret sammul oma igatsetud eesmärgile lähemale. Umbes paari kaja sammu järele tuliwad waikesed majad ühel ja kiwi aiamüür teisel pool uulitsat nähtawale. Wiimaks hakkas uulitsa kõwerduse pääl kaugelt üks wana maja paistma, mida Werner otsitawa ehitusse ütles olewat.

„Selles wanas kiwiwaremes elab sinu armuke?“ naeris Martin. „Seda ma pean ütlema: seest wõib ta üsna kenaste ära ehitatud olla, aga wäljaspoolt nääb ta küll nõnda wälja, et igal silmapilgul oma elanikudele kaela wõib kukkuda.“

Werner ei kostnud selle pääle midagi, sest temale enesele tuli see õige lagunud ja kole ette.

„See ei wõi küll see õige olla,“ kõneles Martin jälle. „Wahest oled sa eksinud.“

„Meie oleme õigel teel,“ wastas Werner. „See torn ja need raudwõretega aknad on mulle üsna tuttawad, niisama ka sammeldanud katus ja waike balkon sääl ees.“

Ta jäi häkitselt wait ja Martin tundis, kuidas ta sõber ära ehmatas ja tema najale langes. Sellsamal silmapilgul tõmbas ta kübara päält ja kummardas maja poole. Martin tegi sedasama ka, ehk ta küll kõik aknad ükshaawal läbi oli wahtinud, aga mitte ühtegi hingelist sealgi näinud.

„Kas sa näed, et mul õigus on?“ sosistas Werner siis temale, kui nad majast mööda jõudsiwad. „Kas sa nägid teda?“

„Kas sina siis nägid?“ küsis Martin.

„Tema seisis akna juures.“

„Misuguse akna juures?“

„Balkoni lähedal.“

„Siis olen ma kui Egiptuse pimedusega lööbud, sest mina olen küll silmad pääst wälja tahtnud wahtida, aga midagi näinud. Aga kuhu sa siis tahad minna? Ma arwan, et sa käerõngast ära tahtsid wiia.“

„Läheme natukene weel edasi, siis tahan ma tagasi tulla — minu süda peksab nagu sepa haamer rinnas.“

„Hää küll, aga mina tahaksin hää meelega näha, kuidawiisi see maja seestpoolt peaks wälja nägema. Minu arwamise järele ei wõi siin küll harituud inimesi, wehl wähem üks naesterahwas sees elada. See maja on ju kui mõni röõwlite pesa.“

Sõnalausumata käisiwad mõlemad weel natukese maad edasi ja pöörsiwad siis ka ümmud maja juurde tagasi. Werner hakkas ilma ajawiitmata kellarõngast tõmbama ja tõmbas aga traat oli üsna sinu roostetanud ja ei liikunudki, ja kui ta tugewamalt kiskus, tuli ajahammast ära roostetanud raud katki ja rõngas kukkus kiirinal kiwitrepi pääle.

Martin naeris täie suuga. „Sääl nüüd seisame sinu nõialossi ees, mida wist mõni poja warem ele oo waremeteks on muutnud. Waata, see uksel ripub hingede pääl, ja siin peaks waist teegi elama! Ainult mustlaied wõitsiwad teda weel oma elukohaks tarwitada, aga ma arwan ka, et huredst siin juba kortine parast kokkulangemise eest kadunud on, nagu nad hulla minewa laewa päält aegsaste ära peawad pukima.“

„Aga mina nägin ju teda siin sees! Ta peab siin elama,“ hüüdis Werner ja koputas tugewaste ukse pihta, et asjale selgust saada. Tumedalt kajas kõla tagasi, aga keegi ei liigutanud ennast — kõik jäi wait kui hauas.

Üks möödamineja jäi seisma ja waatas noorte meeste poole.

„Teie teete sääl asjata tööd,“ ütles ta wiimaks. „Selles majas ei ela keegi enam, seisab juba seitse wõi kaheksa aastat tühi. Teda olla mõna pakutud, aga keegi ei osta teda.“

„Ah keegi ei ela siin?“ küsis Werner imestades, „aga mina olen weel mõne minuti eest siin ühe naesterahwa nan näinud.“

„See wõib olla,“ wastas wõeras, „aga siis on ta tagumisest uksest surnuaia päält sisse tulnud.“

„Surnuaia päält?“ hüüdsiwad sõbrad ruttu.

„Jah, maja taga on ju surnuaid,“ seletas wõeras, „sääl wõite surnuaia wahi läbi sisse saada, kelle käes wõti seisab. Sellest punasest majast räägitakse õige palju imelikuid lugusid, ja mitmed mõtlewad, et siin tondid ja kodukäijad elawad.“

(Järg tuleb.)

Kirjawastused.

32. [illegible] **33.** J. R. P. [illegible] **34.** R. M. J. [illegible] **35.** M. D. ja J. K. [illegible] **36.** [illegible] **37.** [illegible] [illegible] [illegible] 1882 [illegible]
ära seletatud. [illegible] **38.** [illegible] **39.** [illegible] **40.** [illegible] **41.** [illegible] **42.** [illegible] **43.** [illegible] **44.** [illegible] **45.** J. J. P. [illegible] **46.** [illegible] **47.** [illegible] **48.** M. K. K. [illegible] **49.** [illegible] **50.** J. J. J. [illegible] **51.** [illegible] **52.** R. [illegible] [illegible]

Kõigile, kes toimetusele hääd uutaasiat soowinud, soowab südamliie õnnesoowiga uueks aastaks toimetus.

Дозволено Цензурою. Тарту, 6 Января 1885.

Uuemad sõnumed.

Tartus, 2. Naarikuul 1885.

— Aleksandrikooli kommisjon pidas reede ja ka puhapaew koosolekuid. Mis sääl meie koolist aru on peetud, seda ei ole meie wõinud teada saada. Tartus raagitakse, kommisjoni istumisel tehtud otsuseks, et keegi kommisjoni liige ei tohi kommisjoni arupidamistest midagi awaldada.

— Laupäew 5. [illegible] pidas **E. Kirjam. Selts** oma koosolekut, millest 64 liiget osa wõtsiwad. Jaan Kongase (Tartust) ettepaneku pääle wõeti [illegible] wana eestseisus uueste. Tulewa kord ligemad sõnumed.

— Wanemuise sellaastased lõbuõhtud hakkawad eile õhtu kena kontserdiga. Meie tahendame ka siin, et ligemal pühal esimene näitemängu õhtu uues saalis suurel näitelawal tuleb olema. Nagu kuulutustest näha, on seks laulumäng „Preciosa“ wõetud, kes waatajate pääle ikka tublit „tõmbawat jõudu“ on awaldanud. Moskwas maalitud uus eesriie tuleb sell õhtul esimest korda näitelawale. Soowime waatajatele hääd õhtut, aga näitlejatele — hääd hommikut!

Telegrammid

ja lühikesed teated töistest ajalehtedest

Peterburis, 5. naarikuul. Kindralmajor krahw Ignatjew, Ida-Siberimaa ajutine kindralkuberneer, on Irkutski sõjawäe jaoskonna kommandooriks nimetatud.

— „Journal de St. Petersb.“ teab rääkida, et riigiwangast jälle 27 milioni rubla paberraha ära saamat põletatud.

Kolumbia Ühendatud riikides (Lõuna Ameerikas) on sõda lahti. Ammugi seisis siin Ameerika maakitsuse Panama riigi pärast kõik põnewil, nüüd on üks kord käes, kus mõõk ja tuli otsust peab andma. (Rev. Beob.)

Kaubahinnad.

	Tartus.	Tallinnas.
Kartohwlid, wakk	100—110	— kop.
Herned, toop	9	6
[illegible], toop	12	6
Tangud, toop	9—10	8
Weise liha, nael	8—13	12—17
Sea liha, nael	11—15	10—12
[illegible] piim, toop	8	5
Hapu piim, toop	4	5
Koor, kortel	4	5
[illegible] wõi, nael	28—30	24—30
Kaks kana muna	5	5—6
Kasepuu süld	5 r. 75	6 rbl.
Kuuse ja männa puu süld	4 „ 70	5

Wastutaja toimetaja ja wäljaandja **A. Grenzstein.**

Kooliõpetus

minu

kõrgemas tütarlaste erakoolis

algab **14. Jaanuaril 1885.** Koolilapsed wõiwad endid üles anda 5. Jaanuarist saadik enne lõunat kella 10 kuni pärast lõunat kella 5, Peterburi uulitsas nr. 33, teise korra pääl Sibbula majas. Kooliõpetajannad, kes ettewalmistamise kursusest waikse ekami jauks osa wõtta soowiwad, wõiwad endid üles anda. 1

Amalie Salomon.

Kooli kuulutus.

Annan seega teada, et mina

elementaarkooli poislastele

Tartu linnas asutanud olen. Kooliõpetus on Saksa- ja Wenekeeli. Kooliraha 4 rubla poolaasta. Ülesandmine 2. — 9. Jaanuarini, igapäew kella 10—2 Jaani kiriku koolimajas Allee uulitsas nr. 22.

Kooliõpetaja **Thomson.**

Kuulutus.

Üksnes minu mõlemist kauplustest wõib igaüks julgeste kõige-puhtamat walge tulega põlewat I. jagu **Nobeli**

petroleumi

odawalt saada, teisi halwemaid õlisid mina omas kauplustes ei pea.

Auupaklikult

1 **P. N. Besnosow.**

Õlle ja mõdu wabrik, napsi ja weini kauplus

A. D. Musso

soowitab odawalt:

kõigeparemat **laagriõlut 6** kopikut pudel,
wäga hääd **baieriõlut 5** kopikut pudel,
musta õlut 7 kopikut pudel,
mõdu 7 kopikut pudel,
langhaltsi õlut 4 kopikut pudel,
rammulist toobiõlut 3 rbl. waat.
Weini, napsi, likööri ja puhastatud ning põletatud **wiina** juures wäljawalimises kõige **odawama hinnaga.**

Jällemüüjad saawad kõrged protsendid. 1

Jaarmarga kuulutus.

Kõige odawam wäljamüük nr. 4 Aleksandri uulitsas nr. 4.

Sitsi riie 5, 6 ja 7 kopikut küünar.
Sits I. jagu kõige uuemat moodu 7 kop. küünar,
Kretoni enne 15 kop., nüüd 8 kop. küünar,
Parchi 10 kopikut küünar,
Tolmu riiet 7 kopikut küünar,
Poollinast riiet 6 kopikut küünar,
Sitsi rätikuid ¾☐ 12 kopikut tükk,
Taskurätikuid 5 kopikut tükk,
27 küünart käteräti riiet 185 kopikut, pääle selle pitse, siidirätikuid, siidipaelu, kraesid ja mantsetid, korsette ine soowitab wäga odawalt

B. Bergmann.
nr. 4 Aleksandri uulitsas nr. 4.

Kõige paremat 4

walget Wene soola,

(Krimmist) jämedamat ja peenemat, ja hääd **Inglis sepasüsa** on saanud ning müüb Tallinnas ja Tartus

Joachim Christjan Koch.

Üks klawer

on warsti odawa hinnaga müüa. Lähemat teadust annab ukse hoidja suures kliinikus. 2

Peterburi kubermangus Dudowa (Гдовъ) maakonnas 56 wersta Веловъ jaamast on proua Софiя Петровна Шаврина

mõisa

„Lukino“ (Лукино) müüa. Mõisa häärberg on koguni uus, kõik hooned hääs korras, elumaja kõrwal on suur aed. Krundi suurus 701 tessatini, hind 15 tuhat ruble. 2

Üks **ehitusplats** ja **maja** on Postijaama juures müüa. Ostjale wõib majade pääle pool raha wõlgu jääda. Kaupa tehakse Tartus Raatuse uulitsas nr. 56. 4

Mina puhastan majad

lutikatest, hiiredest ja rottidest.

M. Ponjagin.

Adreis: Tartus, Holmi uulits nr. 16, 2 treppi üleese.

Wanemuine.

Pühap. 13. Jaanuaril 1885

näitemäng:

Preciosa

ehk

Mustlase tüdruk

laulemäng neljas waatuses.
Eestikeele tõlkenud J. Ederberg.

Pühap. 20. Jaanuaril 1885

näitemäng:

1. **Presidendi walimine** lõbusmäng ühes järgus.
2. **Worstorulinna bürgerm.** nali ühes järgus.
3. **Teie käsu pääle hra leutenant** nali ühes järgus.

Pühap. 27. Jaanuaril 1885

näitemäng:

1. **Poismehed** nali kahes järgus. kirja pannud E. Pohl.
2. **Kaks jaburid** lõbusmäng nali ühes järgus.

Hakatus igal õhtul kell punkt 8.

Piletite hinnad igal õhtul 75, 60, 40 ja 25 kopikat.

Lahendus: Rus ecorie (pühajärw) hra Rosenberg'i töö Moskwas. Kõik uued näiteseinad.

Eestseisus.

Wanemuise pühapäewa-kõne

13. nääri-kuul õhtu kell 5.

„Weneriigi walitsuse sisseseadt."

Kõneleja: **K. Grenzstein.**

Wanemuise raamatukogu

on nüüd jälle korralikult iga pühapäew kella 1/25 ajal lahti.

K. Sahl.

Koolilapsed

leiawad lahket wastuwõtmist ühes Wene perekonnas. Lähemat teadust Olewiku talituses. 1

Die Heimath,

von sämmtlichen baltischen Tagesblättern

das billigste,

hat das

Abonnement pro 1885

eröffnet und kostet:

jährlich	ohne Zustellung	4	—
„	mit „	6	—
halbjährl.	ohne „	2	—
„	mit „	3	50
vierteljährl.	ohne „	1	—
„	mit „	1	75

Zum Abonnement ladet ein [illegible] „Heimath".

Kostilapsed

leiawad lahket wastuwõtmist Aleksandri uulitsas nr. 20 hoowi pool.

2] **Madam Karlson.**

Üks **kõrts** kahe **tuuleweskega** ja piim on Jüri päewast 1885 renti pääle anda. — Lähemat teadust annab Warbuse mõisa walitsus.

---

22. Detf. kautas hra L. Alfsit waklali sõites **1 paar gamaschisid, 1 paar galoshisid** ja **2 paari kingi** ära. Auusat leidjat palutakse seda **hää waewapalga** eest Olewiku talitusesse ära anda.

Kuulutus.

Tallinna presspärmi wabriku kontor

on uueste jälle wanasse nekruti kommissioni majasse sisseseatud, Tartus

nr. 3 Küütri uulitsas nr. 3.

Meie palume inimesi, kes puhast Tallinna presspärmi tarwitawad, seda meie kontorist, Küütri uulitsas nr. 3 tuua, sest et wiimsel ajal mitmest poest alamat kartohwli jahuga segatud presspärmi Tallinna hää ja selge pärmi asemele on müüdud. Mitmed siit- ja wäljamaa asjatundjad mehed on pärmi järelkatsumises leidnud, et mõlemad Tallinna presspärmi wabrikus walmistatud pärmid, presspärm ja emapärm (wiimasel kuni üle 95% tõstmise jõudu), kõikidest siiamaalsetest pärmisugudest umbes 30 kuni 40% paremad on.

Otse meie kontorist ostetud presspärmid on 2 loe kaupa siidipaberi sisse mässitud, kus ta kauem aega alal wõib hoitud saada ja kannab järgmist adressi Eesti ja Saksa keeli:

Tallinna presspärmi wabriku abikauplus,
Tartus, Küütri uulitsas nr. 3.

Sellwiisil pakitud presspärmi eest wastab wabrik.

---

4 Koolitare uulitsas, Mesnikowi majas nr. 4. 4

Koolitare uul. nr. 4. — Koolitare uul. nr. 4.

Kuulutus.

Tartu aasta laada ajal müün iseäranis odawa hindade eest kõikisugu **seinakellu** (2 rublast saadik), **tasku uurisid** (8 rublast saadik), nii kui **uuriketta** ja **wõtmeid**, hõbedast, bronksist, niklist ja muugist. Parandamisi wõtan wastu ning toimetan ustawalt.

Auupaklikult

2 **Eduard Kiwastik,** Uurmaaker.

4 Koolitare uulitsas, Mesnikowi majas nr. 4. 4

Suur magasin

kõiksugu peenikest ja iluasjade kaupa odawa hinna eest saada. Tõist korda Tartus saksalaadal Suureturu ääres kaupmees Popowi majas nr. 15, tõise korra pääl.

Leib Feltenstein,

2 Dünaburgist.

---

nr. 20 Kaubahoowis, Tartus nr. 20.

Seeläbi annan auustatud Tartu linna ümberkaudse elanikudele teada, et mina **aastalaadaks** siin suure kogu mitmesugu

nahakaupa,

nagu mitmet Peterburi, Inglise, Soome ja Ameerika suurtest wabrikutest **pindsoli**- ja **pastlanahka**, meeste juhinahka. Ka müün **meeste**- ja **naesterahwa gamaschisid**, nii ka kõik, mis aga kingissepad tarwitawad, on minu juurest saada koguni odawa hinnaga. Ka müün aastalaada ajal kõiksugust kaupa suures wäljawalimises **maakonna kaupmeestele Peterburi hinnaga**.

A. Resvow.

nr. 20 Kaubahoowis Tartus nr. 20.

Jällemüüjatele. Jällemüüjatele.

10 protsenti alla ostuhinda. — 10 protsenti alla ostuhinda.

Balti magasin Tallinnast

on Nääri-kuu aastalaadaks siia tulnud ja müüb siin suures wäljawalimises kõiksugu Saksa- ja Prantsusmaa armoonikaid,

teras- ja peenikest kaupa

kauplemise mahajätmise pärast 10 protsentialla ostu hinda.

S. H. Friedmann,

Tallinnast,

Suureturu ääres, Wennastemaja Brock.

Mina wõtan kõiksugusid haigeid, iseäranis aga

silmahaigeid

igal päewal wastu, enne lõunat kellu 8—10 ja pärast lõunat kellu 6—7. Selle waheajal olen ma walmis haigeid kodu waatama käia. Kes waesed, leiawad minu juures ilma hinnata nõuu ja abi.

Dr. E. Jaunsen,

Tartus, Tiigi uulitsas nr. 20, Maarja kiriku lähedal.

Tartu Saksa laadaks on uut kaupa saanud, nagu: **pukskid, kalewit, plüüschi, krae-nahkasid,** willast ja poolwillast **kleidiriiet**, linast, poollinast **tolmu-** ja **sitsiriiet, siidi-, sitsi-** ja **willaseid rätikuid, galoshid meeste- ja naesterahwale,** ja weel mitmesugu muud riidekaupa. Sellessamas kaupluses on ka müüa walmis

meeste- ja naesterahwa palituid,

meesterahwa ülikondasi ja wõetakse ka sääljamas **tellimisi** nimetatud riiete pääle wastu. Kõik ülewal nimetatud asjad, suures wäljawalimises, müün **wäga odawa hinnaga.**

3] Kaupmees **N. G. Goruschkin,**

Tartus, Suureturu uulitsas nr. 14, omas majas, Bokownewi kõrwal.

Jällemüüjad saawad wabriku hinnaga.

---

nr. 23. Kaubahoowis, Tartus nr. 23.

nr. 23. Kaubahoowis nr. 23. — nr. 23. Kaubahoowis nr. 23.

Walget keedu soola,

Inglis sepa süsia, hvu rautamise naelu, traat naelu, seebi kiwi, aniliini wärwi, fini kiwi, wärskeid heeringaid ja **kilusid** pakub odawalt

6 **Tallinna kauplus.**

nr. 23. Kaubahoowis, Tartus nr. 23.

Tasku-uurid,

seina- ja **lauakellad, uuriketid** ja **wõtmed** müüakse mitmet seltsi ja nimelt jaarmargi ajal odawa hinna eest

Tartu linna uuritegija **H. Goergenson'i**

2 (wanast Rech'i) juures, Schrammi wabriku wastu.

Teadaandmine.

Annan kõige tuntud ja tundmata sõpradele teada, et minu

willakraasimise ja ketramise wabrikus

nüüd igatahes jälle tööd wõib tehtud saada; kui wee puudus, siis saawad masinad aurujõuuga aetud, tööhinnad jääwad muutmata. Kraasimine 7 kop., kraasimine ketramisega 18 kop. naela päält. Kes ööseks jääwad, saawad kindlat tallirummi hobustele.

Auupaklikult 1

C. F. Schmidt, Põltsamal.

Kilingis wõtab 14

Olewiku

pääle **tellimisi wastu** hra kaupm. **P. Akaja.**

Üks maja,

mis hääd renti annab ja ka sissesõitmiseks ja joogimajaks sünnis on, mitme poeruumiga ja ühe wäikse aiaga, hää koha pääl, Uueturu uulitsas, on müüa. Järele küsida Magasini uulitsas nr. 8, Rathke majas. 1

Willakraasimise

masinatekraasid,

nahk-, wilt- ja **kummirihmade** eest, müüakse kõiki jagu, Tartus uues panga majas Warschawi linga kaupluses

C. G. Müller'i juures.

Olewiku

tellimisi wõetakse igal ajal wastu ja antakse kõik trükitud numbrid wäikese tasku tähtraamatuga järele.

Olewiku talitus.

Minu

hinnakirjad 1885

Eesti, Saksa ja Wene keeles pakuwad **täieste eht** ja hästi idanewaid **aia-wilja-, lille-, rohu-** ja **metsapuu-seemneid**, pääle selle juuri **wiljapuid** ja **wiljapõõsaid, spargeli** ja **maasika taimi, puiestiku, puiestee, leina-, kuhi-** ja **ridapuid, aia-** ja **wäänpõõsaid,** mitmesuguseid ilusaid **mändi, roosipuid, georginisid, lillejuuri, ületaliseid puhmaid, lehetaimi, immortellisid, aiatööriistu, puuwaha, sõnnikupulbrit**

Soowijatele saadan need hinnakirjad maksuta kätte.

J. Daugull Tartus,

kunst- ja kaubaaednik, seemnekauplus.

Nowgorodi kubermangus saab 5 tessatini

maad

ja üks

wesiweske

müüdud. Weskel on kaks paari kiwa. Jahwatada wõib talwel 40 kraadi külma, kui ka suwel kõige kuumema ajaga ühte. Sääl saab ka tangu jahwatatud. Weskel on kõik tõised kõrwalised hooned hääs korras. Järele küsida Tartus Aleksandri uulitsas nr. 4, mille kaupluses kirjalik adress: Moskwa raudteejaam Bunga, Siewera weske.

Koolilapsed

saawad odawa hinna eest üles wõetud Tähtwere tuuleweske juures. **Luisa.**

Koolilapsed

leiawad lahket wastuwõtmist Raatuse uulitsas nr. 14, kus nad ka ennast Saksakeeles harjutada wõiwad. Kostiraha pooles aastas 40 rbl. Sissemineck uulitsa päält, paremat kätt. [1

Proua Alk.

Seeläbi annab **Tallinna presspärmi wabriku Tartu abikauplus teada,** et kolmandama linna jaus **üksi** hra **Th. Schönberg'i kaupluses Wene uulitsas nr. 9 eht Tallinna**

presspärmi

müüakse.

Wiimasel Jõulu pühal on **Mäe** uulitsast üks

rahakott rahaga

leitud. Omanik tulgu **Olewiku** trükikoja kontorisse järele.

Eile hommiku 4. Jaanuaril kella 10 ajal warastati Hübbe laua wabriku juurest üks **märа hobune** ära. Tundemärgid: Kõrwi karwa, 2 arshinat kõrge, 16 aastat wana, 65 rbl. määrt, walge täht otsa ees ja tagumiste jalgade kabja ja ürebel walged karwad. Kes selle hobuse üle lähemat teadust annab, Sillakohtule ehk Raadi walda Tilarentnikule, saab hääd waewapalka.

J. Mets.